

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1900.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXIX. évfolyam. 112. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd május 15.

A községi jegyzők évi jelentése.

Nagybecskerek, május 15.

A torontálvármegyei községi és körjegyzők vasárnapi közgyűléséről már beszámoltunk. Annál a nagy érdeklődésnél fogva, melylyel az egész vármegye közönsége viseltetik e nagyszámu intelligens testület iránt, ime egész terjedelmében közöljük a nagy gondnal és széles látókörrrel kidolgozott évi jelentést, mely ekképpen hangzik:

Tisztelt közgyűlés!

Az 1898. évi elnöki jelentésben felemlítettem volt, hogy az 1897/98 i. évi IX. sz. tanév zárvizsgáján 16 haligató vizsgázott és aggályomnak adtam kifejezést, vajjon fenntartható lesz-e jövőben is uttörő szaktanfolyamunk? Miután ezen aggályom tévedésére szolgáltatott okot, nem mulasztatom el, jelen alkalommal, a multra nézve jelentésemet rektifikálni. Ugyanis az 1897/8 i. évi jegyzői szaktanfolyamra 65 jelentkező kérte felvételt, a kik közül 41 fel is lett véve, azonban a tanév kezdete előtt 3 visszalépett, 5 nem jelent meg s így a tanév elején 33 hallgató volt, de mert magukat fenntartani nem tudták 2 csakhamar kilépett, évközben kimaradt 9, ki tiltatott 3, úgy, hogy a tanév végéig a hallgatók száma 19-re apadt. Ezek közül azonban 2 közvetlenül a zárvizsga előtt visszalépett, 1 pedig nem jelent meg s ekként csak 16 vetette magát alá a zárvizsgának. Ebből az következik, hogy nem a 16 vizsgázott került fejenként 333 frt 25 krba, hanem a 41 illetve 33 hallgató fejenként 130 frt 05 illetve 161 frt 57 krba került. Aggályom kuforrása akkor és most is az, hogy miért nem látogatja több hallgató tanfolyamunkat? Hisz a mi célunk és óhajunk az, hogy minden a jegyzői pályára készülő jelölt a szaktanfolyam látogatásával nyerje végleges kiképzését. Sajnálattal még azt is kell tapasztalunk, hogy a szaktanfolyamot aránylag véve a jegyzői szigorlatot letettekkel kevesen keresik fel, holott a magas kormány, vármegyénk és egyetünk csak a jelöltek érdekében hozza meg az áldozatot.

Ezzel kapcsolatban van szerencsém egyúttal jelenteni, hogy az 1898/99-ik évi X. tanévről nagyszagos dr. Dellimanics Lajos alispán ur mint a jegyzői szaktanfolyam igazgatója 1899. évi június hó 30-án 330/899 sz. alatt kelt kegyes beszámolójával arról értesített, hogy az iskola 1898. évi szeptember hó 4-én ünnepélyesen nyitott meg. 75 egyén kérte felvételét, ezek közül 57 fel is lett véve, a kitűzött időre csak 40-en jelentek meg, ezek közül is már az első pár nap alatt 18-an maradtak ki, míg évközben 3-an betegség folytán hagyták el az iskolát. A zárvizsgán, mely 1899. évi június hó 15., 16. és 17-én tartott meg, 18 vettek részt, kik közül 5 jó, 10 elégséges, 3 pedig elégtelen osztályzatot nyertek. Az előadói kar értekezleteit rendszeresen megtartotta s 12 ülésen 129 ügyet intézett el. Ezen ülések legnagyobb részén dacára számtalan elfoglaltságára — alispán ur ő nagysága személyesen elnökölt.

Az iskola számadásait illetőleg 6580 frt 02 kr. bevételével szemben 6125 frt 97 „ kiadása volt s így maradt 454 frt 05 kr. pénztári készlet. De maradt ezzel szemben még 1363 frt 99 kr. tartozása, mely a kintlevő hátralékkal (ha befolyik) némiképp apadni fog. A jelentést egyetünk nevében egész terjedelemben megadtam.

Ez alkalommal kérem a tisztelt közgyűlést és egyetünk minden egyes tagját, hogy szakiskolánk anyagi támogatását községeinkben előmondítani sziveskedjenek és róvják le kellő időben járulékaikat.

Továbbá jelentem, hogy egyetünk nevében 58/899. sz. a. igazgató alispán ur ő nagyságának az intézet böles vezetéséért hálás köszönetünket kifejezni kölelességgemnek tartottam s egyben kértem, hogy a szaktanfolyam előadói karának egyenként és együttesen, különösen Hegedűs János igazgató-helyettes urnak, ki igazgatói tisztében fáradságot nem ismerő odaadó munkálkodást fejtettek ki, hálánkat és elismerésünket tolmácsolni kegyeskednék, valamint a szaktanfolyam igazgatói nehéz tisztát a 1899/1900

évre is elvállalni és az előadó urakat saját hatáskörében böles belátása szerint meghívni méltó tassék. Alispán ur ő nagysága ezen kérelem teljesítését 359/899. sz. alatt készségesen elvállalta.

Tisztelt közgyűlés!

Egyetünk 1899. évi beléletére vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy ezen évben egy választmányi és egy közgyűlés tartatott. A közgyűlésen 21 határozat hoztatván, azok mind elbirtézt nyertek. Az egyleti iktatóba 141 drb érkezett be, mely legnagyobb részt nyudij-ügyekre vonatkozik s egytől-egyig egyleti főjegyzőnk Forster Imre kartársunk ügybuzgóságának közvetítésével elintéztetett. A közgyűlés hatásköréhez tartozó néhány ügy a jelen közgyűlésen kerül végleges elintézés alá. Az elnöki iktató 120 drb elintéztett ügyet tartalmaz.

1899. évben nyudijaztatottak:

Markovits Dömejarkováci jegyző, azonban fegyelmi és bünyenyítő ügyének befejezése nyudijja folyósítva nem lesz	1820 koronával
Ronkovits Gyuláné, volt h. bókai jegyző özvegye	740 „
ugyanennek gyermek. nevelés címén	200 „
Papavicza Döme szerb-bókai jző	980 „
Krepsz J. német-czernyai jegyző	1560 „
Adám Mátyás csöszteleki jegyző	1840 „
id. Kozenkai Béla kükékházi jző	2000 „
özv. Ströbl Adámné újvári jegyző	600 „
gyermek nevelési járulékra	600 „
özv. Pettkó Istvánné gyermek nevelésre	600 „
saját személyére pedig végkielegítés címén	640 „
Bohus Elek szanádi jegyzőnek	1200 „
azonban folyósítása függőben van tartva	
özy. Meixenberger Jánosné, N. Osz, nyudij	550 „
gyermek nevelési járulékra	120 „
Összesen	13450 korona

nyudij, nevelési járulék és végkielegítés lett 1899. év folyamán a nyudijintézet igazgató választmányja által megállapítva és nagy részben folyósítva is.

A fenti két esetben megállapított 3020 kor. nyudij még ma sincs folyósítva, mert az illetők ügye nincs véglegesen befejezve.

A nyudij-szükséglet évről-évre szaporodván, 1899. évben körülbelül 5000 koronával több nyudij lett megállapítva, mint 1898. évben, azért feltétlenül szükséges a kívánt pénzügyi egyensúly fenntartása érdekében, hogy a járulékok úgy a községektől, mint az egyes tagoktól kérielhetlen szigorral és személyválogatás nélkül behajtasanak.

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy az 1898. évi nyudijintézeti zárszámadás külön füzetben kinyomatván, az egyes érdekelteknek megküldetett és abból meggyőződést szerezhettek, hogy a tiszta vagyon az év végén 356.164 korona 92 fillért tett ki.

Az 1899. évi most előterjesztendő, még felülvizsgálatlan számadás pedig mutat:

1. cselekvő tökében	312.330 kor. — fill.
2. cselekvő hátralékban	71.825 „ 76 „
3. pénzmaradványban	1.252 „ 22 „
4. összes cselekvő vagyonban	385.407 kor. 88 fill.
5. levonva a terhet	21.367 „ 50 „
Marad 1899. év végén vagyon	364.040 kor. 38 fill.

Az előző évihez képest szaporulat 7.875 kor. 46 fill.

E helyen kölelességgemnek tartom felemlíteni, hogy a zárszámadási füzetkék kinyomatása Pleitz Fer. Pál nyomdácégnél eszközöltetett, a számla költség 110 koronát téven ki, midőn azt kiegyenliteni akartam, nevezett cég irányunkban más számtalanszor tanusított önsugallta előzékenységből anyagi áldozatra kész jóakaró sziveségből a számlát kiegyenlítettnek nyilvánította és egyetünknek adományként ajánlotta fel. Azt hiszem, hogy a tisztelt közgyűlés egyetértésével találkozom, midőn a tekintetes Pleitz Fer. Pál könyvnyomdácég nagybecskereki tulajdonosainak ezen baráti ténykedésükért jegyzőkönyvi köszönet megszavazását indítványozom és azon óhajunknak adjak kifejezést, bár többször találkoznánk ily önzetlen pártolókra. (Vége köv.)

A torontálmegyei gazd. egyesület ülései.

Nagybecskerek, május 15.

I. Igazgató választmányi és közgyűlés.

Jelen voltak Rónay Ernő elnöklete alatt Babics József, Balázs Iván, Botka Béla, báró Baich Iván, dr. Brájer Lajos, grf Csekonics Gyula, Daniel Ferenc, dr. Dellimanics Lajos, dr. Gyertyánffy Jenő, dr. Grandjean József, grf Harnoncourt Félix, Horváth Károly, Jakabházy Béla, Karátsanyi Andor, Lebovits József, Marton Andor, Mencer Lipót, Mesterovits István, dr. Mihalovits Ödön, dr. Pap Géza, Paulini Sámuel, Poroszkay Béla, Rónay Jenő, Soimos Gusztáv, Urbán Péter, dr. Vinczehidy Ernő, Vinczehidy Izsó, Winkler Ignác, Zsiros Mihály.

I. Új tagok felvétele. Az elnökség beterjeszti, hogy 26 kis-komlói földmives gazda 1899-évtől kezdődőleg, 28 kis-komlói földmivesgazda pedig 1900. évtől kezdődőleg az egyesület tagjai sorába beléptek, s hogy ezen 54 taggal az elnökség még ez évi január hóban megalakította Kis-Komlóson a községi gazdakört. Új tagokul jelentkeztek továbbá Gottschall Miklós és Nenrohr Miklós grabáci földmives gazdák, továbbá Kalich Károly uradalmi intéző Szerb Csanádrol, Pap Miklós bánlaki uradalmi ispán Biószeghről és Tarnay Ferenc megyei aljegyző Nagybecskerekrol.

Orvendetes tudomásul szolgál.

II. Határozathozatal a községi gazdakörök szervezése tárgyában.

As elnökség hemutatja a létesítendő községi gazdaköröknek elkészített alapszabály tervezetét, mely Babics József, Poroszkay Béla, Marton Andor, dr. Papp Géza, Rónay Ernő, Winkler Ignác, Mencer Lipót és Vinczehidy Izsó hozzászólásai után a következőleg állapított meg:

1. §. A gazdakör célja:

..... község gazdasági érdekeinek a megvédése s a község mezőgazdaságának a felvirágoztatása.

Ezen cél elérésére:

- a) állandó összeköttetésben áll a megyei gazdasági egyesülettel s attól minden gazdasági kérdésben és községi szövetkezeti ügyben tanácsokat és felvilágosításokat kér;
- b) az érdekelte községi gazdákkal a ki-vánalomhoz mérten szövetkezeteket alakít;
- c) a tagok művelődésének, szakismereteinek és társas érintkezésének fejlesztése céljából a községben állandó helyiséget tart;
- d) a kör számára szak- és napi-lapokat járát s könyvtárt létesít.

2. §. A gazdakör tagjai:

A kör tagja lehet minden feddhetetlen előéletű egyén, minden testület, egylet vagy község, ha magát 6 évig, évenként 4 korona tagsági díj fizetésére kötelezi.

3. §. A gazdakörnek tagjai, tagjai egy-szersmind a megyei gazdasági egyesületnek is s ugyanazon jogokat és kedvezményeket élvezik, melyek az egyesület többi tagjai, azonban a megyei gazdasági egyesület közgyűlésein csak minden 10 tag után egy szavazati jogot gyakorolhatnak.

4. §. A gazdakör tagjai tagsági díjajkat minden év kezdetén a gazdakör pénztárnokánál kötelesek lefizetni.

5. §. Az esedékes tagsági díjjak 90%-ka kizárólag a gazdakör céljaira fordítatik, annak 10%-ka pedig minden év kezdetén a megyei gazdasági egyesület pénztárába beküldendő.

6. §. A gazdakör összes kiadásai a tagsági díjjak 90% kából nyernek fedezetet.

7. §. A gazdakör tisztikara áll: 1 elnökből, 1 jegyzőkönyvvezetőből, a jegyzőkönyvvezető egyszersmind a körnek pénztárnoka is és 4 felügyelőbizottsági tagból.

8. §. A gazdakör gyűléseit az elnök hívja össze. Ezenkívül legalább két közgyűlés tartandó és pedig egy tavasszal, március hó végéig, egy pedig télen december hó elejéig, 5 tag kivánságára az elnök tartozik bármikor gyűlést egybe hívni. A gyűlési jegyzőkönyvek másolatai a megyei gazdasági egyesülethez beterjesztendők.

9. §. Egyéb itt nem említett ügyekben a gazdakör saját hatáskörében önállóan intézkedik.

Egyben tudomásul vétetett, hogy a már megalakított kis-komlói gazdakörön kívül, gazdaköröket még a következő községek kispapjai óhajtanak létesíteni: Nagy-Tószeg, Grabác, Zombolya, Gyűlésvás, Jánosföld. Az elnökség megbízott, hogy ezen községekben a gazdaköröket alakíttassa meg.

III. Az 1900. évben megtartandó szarvasmarha díjazások helyének a megállapítása.

Az ez évi szarvasmarha díjazások ez évben Nagy-Becskerekén és Perjámoson fognak megtartatni. Az elnökség megbízott az ez irányban teendő fogantatásával. Öröndetes tudomásul vétetett, hogy a földmivélsügyi miniszter ur, az elnökség felterjesztésére, a két szarvasmarha díjazás céljaira összesen 800 korona állami segélyt adományozott az egyesületnek.

IV. Az egyesület ujonnan kidolgozott alapszabályainak bemutatása.

Az elnökség bemutatja az egyesület ujonnan kidolgozott alapszabályait.

Az ujonnan kidolgozott alapszabályok változtatás nélkül elfogadtattak.

V. Miniszteri leiratok s társegyesületek megkereséseinek a bemutatása s jelentés ezeknek elintézési módjáról.

Ezeknek bemutatásánál, midőn az autonóm vámtarifa ügyében tett véleményezés került sorra Vinczehidly Izsó ajánlatára a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a véleményes javaslat szakszerű és körültekintő kidolgozásáért melyben nyíltan feltártnak mindazon bajok és sérelmek, melyeket az eddigi kereskedelmi szerződések kötésénél a gazdákra nehezdedek s mely javaslat irányt mutat arra nézve, hogy a belföldi termelést úgy az iparit mint a mezőgazdaságot miként lehet megvédeni a külföld, különösen a Tengerentuli verseny ellen.

A jegyzőkönyvi köszönet szavazás kapcsán Babics József megemlíti, hogy a javaslat kidolgozása Marton Andor e. titkár tollából került ki.

A többi bemutatott miniszteri leiratok s egyéb megkeresések elnökiileg történt elintézési módja tudomásul vétetett.

VI. Folyó ügyekről szóló jelentés.

Tudomásul szolgál.

VII. Indítványok.

Dr. Papp Géza igazgató választmányi tag azon indítványt terjeszt elő, hogy újból vétessék tárgyalás alá, hogy miként lehetne Torontálvármegyében egy cukorgyárat létesíteni. Elismeréssel emlékezik meg arról, hogy a múlt évben az egyesületnek néhány tagja mily lelkesedéssel karolta fel ezen ügyet, sajnos azonban, hogy az ellentétes nézeteken hajótörést szenvedtek egyeseknek ez irányú fáradozásai. Szóla maga is érzi, hogy hibát követett el, midőn a múlt évi cukorgyárat létesíteni szándékolta mozgalomnak ellenharcosa volt, de mert most látja egy létesítendő égető szükségét, javasolja, hogy az elejtett fonál ismét vétessék fel.

Rónay Ernő azon véleményének ad kifejezést, hogy a mai pénzpiac kedvezőtlen helyzete kevés reményt nyújt arra, hogy vállalkozó akadjon, ki vármegyénkben cukorgyárat létesítene. A múlt évben lehetséges lett volna, ez évben azonban nem hiszi, hogy az keresztül vihető lenne.

Marton Andor ismerteti azon módozatokat, mely mellett a múlt évben a gyár létesítése tervezett, valamint feltárja azon okokat is melyek a létesítésnek akadályai valának. A szövetkezeti alapon létesítendő cukorgyárnak a hive.

Babics József ajánlatára Rónay Ernő, dr. Papp Géza és Poroszkay Béla bizott meg a további teendők ellátására.

Solymos Gusztáv az iránt terjeszt be indítványt, hogy az egyesület irjon fel a gazdatisztkéről szóló törvényjavaslat némi módosítása tárgyában.

Babics József, Karátsonyi Andor, dr. Papp Géza, Poroszkay Béla, dr. Vinczehidly Ernő és Rónay Jenő hozzászólásai után az határozott, hogy az elnökség kérje fel felterjesztésileg a földmivélsügyi miniszteriumot, hogy az egész törvényjavaslatot azon szövegezésben, melyben a képviselőház elé óhajta terjeszteni, előzőleg véleményezést végeztet küldje meg az összes gazdasági egyesületeknek, hogy ily módon az egyesület a törvényjavaslat minden egyes szakaszára megtehesse észrevételeit.

A lótenyésztési bizottság ülése.

Rónay Ernő elnök beterjeszt Rónay Jenő főispán urnak a bizottsághoz intézett headványát, melyben a főispán ur ő méltósága a nbecskereki lóverseny ügyeinek további vezetéséről való lemondását hozza a bizottság tudomására.

A bizottság sajnálattal veszi tudomásul a lemondást s Urbán Péter és Babics József ajánlatára Rónay Jenőnek a nagybecskereki lóversenyek körül szerzett érdemeit, jegyzőkönyvbe iktatja s ez irányban kifejtett buzgó fáradozásaiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Rónay Ernő indítványára elhatározta a bizottság, hogy további lóversenyek rendezése céljából egy megyei lovaregylet alakít, mely lovaregylet alapszabályainak a kidolgozásával s már az ez évi lóverseny tervezetének elkészítésével Rónay Ernő elnökle alatt báró Baich Iván, Karátsonyi Andor, Urbán Péter, gróf Csekonics Gyula és Daniel Ferencz urak bizottak meg.

Ezután a bizottság tudomásul vette Daniel Ferencnek az ügyek változása következtében lemondását a lóverseny titkárságáról, mely tiszttség ellátásával a múlt évben Rónay Jenő által bizott meg.

A lóverseny számadásainak megvizsgálásával Poroszkay Béla, Botka Béla és Mencer Lipót urak bizottak meg.

Végül Solymos Gusztáv terjesztett be indítványt arra nézve, hogy a jövő lóversenyeknél a félvér lovak nagyobb figyelembe részesítésenek. Daniel Ferenc és Rónay Jenő hozzászólása után az indítvány az öts bizottsághoz utaltatott.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 1 1/2 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Május 17. Sakkestély.

Május 18. Gőzgépezézők és kazánfűtők vizsgálja.

— A trónörökös Torontálvármegyében. Mint említettük Ferenc Ferdinand főherceg az idén is megtisztelti magas látogatásával a mi vármegyénket. Ő Fensége október második felében érkezik a Délvidékre s egy hetet tölt Écskán, ahol gróf Harnoncournak lesz ismét vendége, egy hetet pedig Pancsován, ahol nagy rókaavadászat lesz. Ez utóbbi célra gróf Harnoncour kibérelt egy 50 kilométernyi vadászterületet. A torontáli vadászatok iránt ő Fensége is melegen érdeklődik, így például tegnapi a delegáció fogadtatása alkalmával, megszólított Papp Géza delegátust, élénken kérdezősködött a torontáli vadászatokról, melyeken tudvalevőleg Papp Géza is részt vett. A király örömeinek adott kifejezést, hogy a trónörökös oly jól mulat a torontáli vadászatokon.

— A k. jegyzők nyugdíjintézet választmánya tegnapi délután dr. Dellimanics alispán elnökle alatt ülést tartott, melyen a következő tárgyak nyertek elintézését:

Szent János község kérvénye fizetési halasztás iránt. — Megadatik.

Özv. Vulkány Samuné kérvénye Emil fia nevelési járuléka iránt. — Megadatik.

Horváth Károly kérvénye az 1864 iki évének beszámítása iránt. — A nyugdíjigósultság kiigazították s ez most már 1864-től kezdődik.

A jegyzői egylet elnökének javaslata Kocsis Ferenc nősülési díja tárgyában. — Törlendő.

Chernolatecz Géza tcanizzai segédjegyző kérvénye fizetési halasztás iránt. — Augusztusig megadatik.

Rotten János kérvénye 300 frt segély iránt. — Tárgytalan.

Szerbnagy-szentmiklós, Bárányos és Borca községeknek a fizetési halasztás megadatik.

A vármegye alispánjának Kórossy Kálmán tartozása tárgyában kelt előterjesztése. — Törlendő.

Steyer Péter fizetési halasztás iránti kérelme. — Elfogadtatik október 1-éig.

Özv. Killige Józsefné kérvénye nyugdíj iránt. — 960 korona megszavaztatik.

Perisity János kérvénye az 1880-1885 ik évi szolgálati éveinek beszámítása iránt. — Elutasítottatik.

Hunyár Mátyás, Begdán István és Szerb-Bóka községének fizetési halasztás megadatik. Ulrich János tartozása ügyében kelt belügyminiszteri leirat. — Törlendő.

Mihajlovits Péter kérvénye 500 frt fegyelmi pénzbiroságának 100 frt navi részletben leendő fizetése iránti kérvénye. — Elutasítottatik.

Poroszkay Béla tiszti főügyész beterjeszti a jarkováci takarékpénztár pénzeiről szóló kimutatást. — Egyelőre tudomásul szolgál, de megsürgendő.

A megyei számvevőségnek özv. Krick Béláné nyugdíjára vonatkozó javaslata. — 200-200 korona nevelési járulék megszavaztatik.

Ugyanannak Dimitrievics Pál jegyző nyugdíjára vonatkozó javaslata. — 1220 koronával nyugdíjaztatik.

Leipniker Manó segédjegyző kérvénye helyettes éveinek beszámítása iránt. — Elutasítottatik.

Az 1899. zárszámadás tudomásul szolgál, a főkönyvekkel való összehasonlítással megbízottak: Hollstein, Végh és Predragovits.

Jelenkovits Ferenc kérvénye a nyugdíjintézetbe való felvétele iránt. — Elutasítottatik.

Özvegy Marinkovits Imrené kegydíj iránti kérvénye elutasítottatik.

Özv. Stassik Jánosnének 770 korona nyugdíj szavaztatik meg. 50 frt tulfizetés az özvegynek visszaadatik. Alispán indítványára Stassik emléke jegyzőkönyvileg fog megörökíttetni s erről az özvegy értesítendő.

A nagybecskereki izr. hitközségnek október 1-éig halasztás adatik.

Schaub János lésztföldi jegyző a katonaságnál töltött egy évének a nyugdíjárulék fizetése nélkül kéri beszámítását. — Elutasítottatik. Szaján községnek halasztás adatik.

Baranyi Kálmánnak 200 korona segély szavaztatik meg.

A jegyzőegylet javaslata, mely szerint a felfüggesztett jegyző, ha reponáltatik, a nyugdíjárulékokat megfizetni tartozik, ellenben ha nem reponálják, nem tartozik vele — elfogadtatik. Özv. Kirchner Ignácné 580 korona nyugdíjat kap, melyből első sorban férje tartozása fog levonatni.

— Magyar isteni tiszteletek. Megemlékeztünk már róla, hogy a nagybecskereki ev. ág. h. egyháza magyar ajku hívei, kik a tót elemnek már majdnem felét képezik, azon körülmény folytán, hogy csak minden második vasárnap részesülhetnek magyar istentiszteletben, mozgalmat indítottak, mely szerint azon vasárnap, midőn a délelőtti és délutáni is tót istentisztelet foglalja el, a délutáni vecsernye magyar nyelven végeztessék s így minden vasárnap alkalom adassék a magyar híveknek is, hogy édes anyanyelvükön imádhassák Istenüket. A hitközség nem minden aggodalom nélkül nézett e gyűlés kimenetele elé, mert habár az egyház tótajku hívei többé-kevésbbé mind beszélik a magyar nyelvet s a magyar állameszmének hívei vagyis jó hazafiak, de miután egyházi szokásaikhoz szívósan ragaszkodnak s igaz áhitattal — mint mondani szokták — csak anyanyelvükön tudják végezni vallásos gyakorlataikat, nem remélte, hogy minden keserűség, ingerültség nélkül fogja e kényes kérdést megoldani. Sime az ág. ev. egyház tótajku hívei belátva magyar anyanyelvű hitsorsosaik kivánságának méltányos, sőt jogos voltát, testvéri szeretetük s hazafias érzésük sugallatát követve, egyhangu határozattal jelentették ki hozzájárulásukat. A nagybecskereki ág. ev. egyház eredetileg (1820.) tulnyomólag németekből és tótokból alakult, magyar istentisztelet leginkább az idecsatlakozott református magyarok kedvéért hozott be eleinte csak minden harmadik vasárnap, később — pár évtized múlva — minden második vasárnap délelőtt. Midőn a reformátusok — 30 év előtt — elváltak, hallatszottak alkalmilag egyes fel-

szólalás...
tisztelete...
dás a me...
többség...
szinre ju...
istentisz...
galom ju

torontáli...
tőja hat...
tanulmány...
is ellátog...
nekünk: ...
a város...
Temespar...
polgárm...
gondskol...
reggel Be...
millenium...
hajóval ér...
városi út...
„Pelikán”...
dégei lesz

galomra...
nagykere...
jának fia...
gyűlt ösz...
szinte meg...
becskereki...
Klein M...
gyásbesz...
hangján...
egy szem...
tás után...
gyászkoos...
az izraelita...
ték a csalá...
Legyen ese

— A...
tése iránt...
népes depu...
hogy a pra...
nak, a jele

— Ha...
mélyen eis...
legrégibb...
János nag...
A megbo...
egylet meg...
hervadhat...
atlan rész

— Uj...
r 81 jelent...
vénytársas...
100.000 ko...
meg is kez...
igazgató B...
könyvelő B

— V...
zelebbi na...
hó 17 én...
sárok lesz...
akkor, Uj...
május 20...
pedig máj

— V...
anyáról...
szivtelen...
toha anya...
Pál hely...
is megnés...
nyörü sz...
maradt, a...
dik asszo...
kis fiura...
gonosz m...
minden ki...
ugy anny...
beavatköz...
meket a...
az esete...
orvos ál...
testén tö...
a felhérsé...
lás, bór...
meganny...
zásainak...
lencére, a...
bánásmód...
jánál. Sz...
a feljelen

szólalások a tót ajkuak között a magyar istentiszteleteknek kevesbitése iránt, de a mozgalmas a megszaporodott magyarság s a hazafias többség tapintatos magatartása nem tudott felszínre jutni. S most ime 30 év múltán a magyar istentisztelet szaporítása érdekében indított mozgalom jutott diadallra.

A jegyzői szakiskola tanulmányuton. A torontálmezei jegyzői szaktaufolyam 23 hallgatója hat előadó tanár kíséretében ma indult el tanulmányutjára. Ez alkalommal Pancsovára is ellátogatnak, a honnan a következőket írják nekünk: A városi közgyűlés határozata folytán a város vendégei lesznek az e hó 15-én este a Temespartii állomáson ideérkező kirándulók. A polgármester megbízásából Szabó János főjegyző gondoskodik az érkezők elszállásolásáról. 16-án reggel Belgrádba rándulnak, honnan a zimonyi milleniumi emlékmű megtekintése után az esti hajóval érkeznek vissza. Másnap, azaz 17-én a városi ügykezelést tanulmányozzák. Délben a „Pelikán”-ban rendezendő ebéden a város vendégei lesznek.

Temetés. Tegnap helyezték örök nyugalomra a kis Weisz Lajost, Weisz Izidor nagykereskedőnek a Ferenc József rend lovagjának fiát. A gyászközönség oly nagy számmal gyűlt össze a Hunyady-utcai ház előtt, hogy szinte megakadt a közlekedés. Ott volt a nagybecskereki társadalom színe-java, s mikor dr. Klein Mór főrabbi elmondta az ő szívéhez szóló gyászbeszédjét, s Levin Herman az ő hatalmas hangján elénekelt a megindító gyászdalokat, egy szem sem maradt könny nélkül. A szertartás után a koszorúkkal megrakott koporsót a gyászkoosira tették s a halottas menet kivonult az izraelita temetőbe, hol örök nyugalomra helyezték a család örömet és büszkeségét, a kis Lajost. Legyen csendes az ő pihenése.

A nagyszentmiklósi plébánosi állás betöltése iránt igen nagy az érdeklődés. Legutóbb népes deputáció tisztelgett a Nákó grófnak, hogy a praesentatiót Schwenninger Jakabnak, a jelenlegi adminisztratornak adja meg.

Halálzás. Lapunk zártakor vesszük a mélyen elszomorító hirt, hogy városunk egyik legrégebbi és legderekabb polgára, Szávits János nagykereskedő ma délelőtt meghalt. A megboldogult különösen az önkéntes tűzoltóegylet megalapítása körül szerzett magának elhervadhatlan érdemeket. Halála városszerte osztatlan részvétet kelt. Béke lengjen porai felett.

Uj pénzintézet a megyében. Billéd-ről jelentik, hogy ott „Billédi hitelbank-részvénytársaság” címen új pénzintézet alakult 100.000 korona alaptőkével s működését már meg is kezdte. Elnöke lett Szöllőssy Lajos, vezérigazgató Bauer Andor, aligazgató Wolf János, könyvelő Burián Miklós, pénztáros Kuhn János.

Vásárok. Mint már említettük, a legközelebbi nagybecskereki országos vásár folyó hó 17-én kezdődik és tart bezárólag 20-ig. Vásárok lesznek még a közelben Mokrinban ugyanakkor, Ujvidéken 19-21, Rudnán és Csenén május 20-án, Vingán 25-től 27-ig, Temesvárott pedig május 31-től június 4-ig.

Vérlázító brutalitás. Egy mostoha anyáról szól a história, aki épp olyan szívtelen, kegyetlen, mint a mesebeli mostoha anyák szoktak lenni. Szathmáry Pál helybeli postahivatalnok másodsor is megnősült. Első feleségétől egy gyönyörű szép, okos szemű, kedves kis fia maradt, akit Endrének hívnak. A második asszony, nem hogy pótolta volna a kis fiura nézve elvesztett édes anyját, de a gonosz mostohák példájára a gyermeket minden kigondolható kínzásokkal gyötörte, úgy annyira, hogy a szomszédoknak kellett beavatkozni, hogy megmenték a kis gyermeket a mostoha kínzásaitól. Feljelentették az esetet a rendőrségnél, ahol a kis fiut orvos által megvizsgáltatták. A gyermek testén több volt a kék és zöld folt, mint a fehérség, számtalan véraláfutás, karcolás, bőrhorzoslás éktelenítették testét, mind megannyi jelei mostohája válogatott kínzásainak. Az 5 éves kis fiut elvitték Melencére, ahol idegenben bizonyára jobb bánásmódban fog részesülni, mint mostohájánál. Szathmáry Anna ellen pedig megtették a feljelentést a bíróságnál, ahol majd kér-

dőre vonják, hogy vajjon ki jogosította föl, hogy a gyermek élete ellen törjön és válogatott kínzásokkal igyekezzék elköltöztetni ebből az árnyékvilágból. Megemlítendőnek tartjuk, hogy a kegyetlen asszony oly ügyesen követte el kínzásait, hogy férje mit sem sejtett, sőt el tudta hitetni urával, hogy a leggyengédebb anyja. A középkorba illő eset városszerte nagy felháborodást kelt.

Szaj- és körömfájás. Német Czerayához tartozó Leonamajorban a szarvasmarha állományban kiütött a szaj- és körömfájás, miért is a területet zár alá kellett venni.

Letartóztatott pénzhamisítók. Kanakról jelentik, hogy az ottani csendőrség letartóztatott két gazdag parasztembert: Ujfeljan Szimát és Radoszav Stévát, a kik hamis koronákkal elárasztották a vidéket.

Nincs többé gyufaoldal. Szerelmes varróleányok, masamód kisasszonyok, szobaciusok, borbélylegények, kik megcsalódott szívük nagy keserűségében szaladtak az első boltshoz és egyszerre tíz pakli kenes gyufát vásároltak, aztán beáztatták, megitták. Ennek ma már vége, mert a kereskedelmi miniszter elrendelte a kenes gyufának a közforgalomból való kivonását. Vége tehát a gyufaoldalnak, a legnépszerűbb méregnek, amely annyi sok csalódott szív fájó dobogását állította el. Most már több tengeri cápa, kétféle borjú lesz a lapokban az ugorok évadban, mert valamivel csak pótolni kell a kimaradhatatlan nyári sablont: a gyufaoldatot.

Nyilvános köszönet. A Nagybecskereki takarékpénztár a Nagybecskereki jótékony nőegyletnek 50 korona adományt küldött át, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

Színház és irodalom.

Színészet a megyében. Módosról írják, hogy a Torontálmezeiben előnyösen ismert Gáspár Jenő színigazgató a napokban kezdi meg ott a színi idényt.

A trubadur a királykisasszonynak. Sz. Szigethy Vilmos verskötetete most hagyta el rendkívül díszes kiállításban a sajtót. A könyv bolti ára 1 frt 20 kr.

Modern nemzetek. Európában való letelepedéséről és államalapítási kísérleteiről sokszor és sokat írtak. Érdekes kor is ez, a népvándorlás kora, mikor Rómának romjaikban is hatalmas épületei meginganak, s az utcákon, melyeken nemrég a consulok lictorai hordozták urok előtt fasceseiket, most sötétruhás szerzetesek topognak; a szobrok eltűnnek a terekről, s a katakombák földalatti üregeiben egy új szellemű (keresztyén) művészet kezd bontogatni szárnyait, mely nem Herculeseket és Vénusokat farag hőszi márványból, hanem vértanuk nyilatverté testét, szíj martyr leányok szenvedéseit festegeti falká színekkel omlatag falakra. Lassanként feltör ez a szellem a föld alól, a klasszikus romok köveiből új keresztyén templomok épülnek, s Róma fölött az égen, hol eddig Romulus 12 saskeselyűje csattogott barna szárnyakkal, most megjelenik sugárzó fényben a kereszt jele. A klasszikus Róma alól emancipáltak magukat a nemzetek, de most újra előjönnek uralkodók, s akik legyőzték a világ uralkodóját, meghajolnak „Isten szolgáinak szolgája” előtt, mint magát a pápa nevezte. Ahol a pogány császárság koronája szétörtött, oda zarándokolnak új koronákért az uralkodók, s Róma körül új, nagy, eleven élet kezdődik megint, más mint a régi, többszörös; keresztyén és nemzeti. Letelepülnek, kifejelenek a modern nemzetek; befejeződik a klasszikus ókor, megállapodnak azon nemzetek és népfajok, melyek a középkor hosszas vajudása, s burkolt, titkos fejlődése után megkezdik az új-kor életét. Ez átmeneti korszakról az új kor ez előjátékáról ír Borovszky Samu dr. a Nagy Képes Világtörténet 66. füzetében, mely a népvándorlás történetével foglalkozik. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, a népvándorlásról szóló kötet szerzője dr. Borovszky Samu. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

TÖRVÉNYSZÉK.

A macedoniai gyilkosság.

Nagybecskerek, május 15.

Hétfőn délután.

A d. u. 3 órakor folytatott tárgyaláson befejezték a tanú kihallgatásokat.

Petrasku Juon, az előlétköve fegyverek közül egyiket sem ismeri sajátjának. Azelőtt ő is vadász volt, de már felhagyott vele, mert megbírságotlák s a fegyverét a községi előljáróság elvette tőle. Vádlottat születése óta ismeri. Nem igaz, mintha ő vádlottal együtt vásárolta volna a puskát, az sem igaz, hogy ő adott volna reá pénzt. Tanut megesketik vallomására.

Petris Tóma 45 éves, napszámos, üres idejében vadászó, tagadja mintha ő lett volna a vadászó társaság feje. Egy puskát a többi közül felismer, mert az övé volt. Elmondja, hogy január elején vádlottal nyulvadászaton volt, de nem löttek semmit. A bíró meglövésékre nem volt vadászni. Mivel mást nem akart vallani, mint most, a csendőrök megverték. Lopásért tanu már két és fél évet ült s éppen ez okból meghiteltetése mellőztetik.

Márku Zsiva 49 éves, nős, Nikolich Mihály b. szolgálatában áll. Vádlottat orvvadászaton csipte, a mikor rá is lőtt vádlott, de elhibázta. Segítségére jött Haas és Deutschék kerülője, ezzel elfogták vádlottat, de ekkor a puská már nem volt nála, hanem egy szalmakazalban ahol megtalálta. Elkobozta. Este lakásán kereste föl vádlott s 2 frtot kínált, hogy adja vissza a puskáját. Másnap 3 frtot kínált, de ő bepakolta a pénzt, puskát és vádlottat, s felküldte a főszolgabíróhoz. Az elvett puskát felismeri. Nem fél a vadászóktól, hisz vitézségi érme is van, bár régen tapasztalja, hogy a vadászok élete ellen törnek és lesekednek rá. Tanut megesketik.

Miök Petru 41 éves, nős, gk., erdőkerülő Nikolich bárónál. Tudomása van róla, hogy a macedoniai orvvadászok szövetkezete elhatározta, hogy lelővik mindazokat, akik őket akadályozzák tilos foglalkozásukban, vagy esetleg letartóztatni akarják. Ismeri a macedoniai orvvadászokat egytől egyig. Elnök kérdésére kijelenti, hogy nagyon is fél az orvvadászoktól, mert sokszor fenyegették. Tanut megesketik. Vádlott szembesítettén a tanukkal, azt mondja, hogy mindnyájan hazudnak, csakhogy őt elzassassák.

Pejanov Koszta került ezután kihallgatásra, aki szerb nemzetiségű léven, a román tolmács helyét a szerb tolmács foglalta el. Tanu 56 éves, nős, Haas és Deutschék szolgálatában mezőőr. Elmondja ezután vádlott meglepetését, teljesen egyezően Márku Zsiva vallomásával Tanu leteszi az esküt.

Bugar Petru Farcsik, atyja a vádlottnak, elnök figyelmeztetésére kijelenti, hogy amit tud, el fogja mondani. Az egész családját bekísérték a községhez, ahol négy napig voltak. Tanu a szomszédházában volt, mikor fiát a csendőrök kintózták. Lényegtelen vallomást tesz ugyan, de azért az ügyész kívánságára meghiteltetik.

Bugar Petruné, Murareszku Szultána vádlott mostohaanyja vallja, hogy a kérdéses éjszaka vádlott odahaza vacsorált s odahaza aludt, s halotta mostoha fiának jajgatását. A csendőrök tanut is megütötték.

Dimitrie Zsiva soha sem volt vádlottal vádászaton, de nem is ért a vadászathoz. Tanut is elfogták a többi orvvadászokkal együtt, mikor a bíró meglőtték, pedig ő nem tartozott hozzájuk. Emlékszik reá, midőn a vádlott azt kiáltotta, mikor a csendőrök vallatták, hogy „Jaj, megölnek!” Tanut megesketik.

Elnök a bizonyítási eljárást esti fél 8-kor befejezettek jelenti ki.

Ügyész ezután bemutatja az esküdtekhez intéző kérdések tervezetét.

Védő teljes szövegében elfogadja az ügyész által proponált kérdéseket.

Ötödik nap.

A megállapított kérdőpontok fölolvásával vette kezdetét a tárgyalás. Ezután Chudovszky Géza kir. ügyész tartotta meg hatáson vádbeszédét, meggyőző okokkal támogatva és kimutatva vádlott bűnösségét.

Dr. Kardos Samu nagyszabású védőbeszédje után az elnök a következő kérdéseket tette fel:

I. Főkérdés.

Bűnös e Bugar Nikolae (Farcsik) abban, hogy 1900. évi január 16 ikáról 17 ikére menő éjjel Macedonia község határánál „Moare Mare” dűljé mellett Bugaru Száva községi bíró egy a mellének irányított lövéssel szándékosan, de nem előre megfontolt szándékból megölte.

Igen vagy nem.

646. V. végreh. sz. 1899.

472-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járás-bíróság 1899. évi V. 646. számú végzése következtében Nagybecskereki kir. kincst. ügyészség ügyvéd által képviselt a kir. kincstár javára, T. Sziget község ellen 1004 kor. s jár erejéig 1900. évi február hó 26-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 koronára becsült 3 tenyészbikából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járás-bíróság 1899. évi V. 646. számú végzése folytán 1004. kor. tőkekövetelés, ennek 1898. évi július hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 136 kor. 84 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig T. Sziget község házá-nál leendő eszközzésére 1900. évi május hó 29-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1900. évi május hó 6-ik napján.

Engl,
kir. bírósági végrehajtó.

3447. polg. 1900. szám.

465-8.2

Hirdetmény.

A pancsovai kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a torontáli helyi érdektű vasutak részvénytársaság kisajátítónak. Antalfalva községében levő az összeírásban foglalt 1., 4., 3., 4., 13., 19., 32., 33., 36., 38., 47., 48., 50., 51., 64., 65., 66., 69., 78., 93., 94., 96., 113., 121., 130. és 131. sz. ingatlan részletek kisajátítása iránti ügyben a kártalanítási eljárás határnapjául 1900. évi május hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája Antalfalva községében kitűzetett és erre a netáni érdekeltek jelen hirdetmény útján oly figyelmeztetéssel idéztettek meg, hogy meg nem jelenésük és elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó határozatot nem gátolja.

Kk. Hoch Erzsébet, Zsuzsanna és Katalin, kk. Dudoh Erzsa, Martin és Mária, Vekeczky János úgy az 1885: XXIV. t. c. 25. §-ában foglalt megszorítással bekebelezett tulajdonosok várományosai részére dr. Zsitkovszky István antalfalvi ügyvéd ügygondnokul kineveztetett.

Pancsován, 1900. május 1-én.

Kir. törvényszék.

Az összes 50.000 nyeremény **JEGYZÉKE.**

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000.000 KORONA

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Kézpénzben fizetendő.	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
3 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160.000 korona lesz kibuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz: egy nyolczad (1/8) frt = .75 vagyis 1.50 kor. egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.- " egy fél (1/2) " 3.- " 6.- " egy egész (1) " 6.- " 12.- "

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre, tekintettel arra, hogy a húzások f. é. május hó 17. és 18-án lesznek,

f. e. május hó 17-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest.

310-8.8

V. Váci-körut 4/a.

Fiók: MUZEUM-KÖRUT 11.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** főelárusítók Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben } utánvételezni kérem } postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő

Pontos cím.

H i r d e t é s e k

felvételnek

a „Torontál“ kiadóhivatalában.